

Tăng cường công tác quản lý nhà nước nhằm phát huy vai trò của thông tin mạng trong việc nắm bắt và định hướng dư luận xã hội tại Hà Nội hiện nay

BÙI HUYỀN MAI

Học viện Báo chí và Tuyên truyền; Email: buihuyenmai_quthanhxuan

Tóm tắt: Thời gian qua, các cấp, các ngành, các cơ quan, tổ chức của thành phố Hà Nội đã tổ chức và phối hợp với các cơ quan, bộ, ngành của Trung ương chủ động sử dụng phương tiện và các biện pháp để quản lý nhà nước nhằm phát huy vai trò của thông tin mạng trong việc nắm bắt và định hướng dư luận xã hội trên địa bàn Thủ đô, và đã đạt được những kết quả quan trọng. Tuy nhiên, bên cạnh những thành tựu, công tác quản lý nhà nước nhằm phát huy vai trò của thông tin mạng trong việc nắm bắt và định hướng dư luận xã hội trên địa bàn Thủ đô thời gian qua vẫn còn những hạn chế nhất định, đòi hỏi phải thực hiện đồng bộ các giải pháp nhằm tăng cường công tác này tại Hà Nội trong thời gian tới.

Từ khóa: quản lý nhà nước; thông tin mạng; dư luận xã hội; Hà Nội.

1. Thực trạng công tác quản lý nhà nước nhằm phát huy vai trò của thông tin mạng trong việc nắm bắt và định hướng dư luận xã hội tại Hà Nội

Thời gian qua, Thành ủy, Ủy ban nhân dân thành phố Hà Nội đã trực tiếp và thường xuyên lãnh đạo, chỉ đạo các cơ quan, tổ chức thuộc hệ thống chính trị của Thành phố, trong đó trực tiếp, nòng cốt là các cơ quan tuyên giáo, thông tin và truyền thông, công an thành phố và các sở, ngành, địa phương tổ chức, triển khai toàn diện công tác quản lý nhà nước, phát huy vai trò của thông tin mạng trong việc nắm bắt và định hướng dư luận xã hội trên địa bàn Thủ đô. Trên thực tế, Thành ủy, Ủy ban nhân dân thành phố Hà Nội đã và đang duy trì đồng thời 4 cơ chế lãnh đạo, chỉ đạo công tác quản lý nhà nước về thông tin mạng, nắm bắt và định hướng dư luận, gồm: Thành ủy trực tiếp lãnh đạo, chỉ đạo các cơ quan trực thuộc Thành ủy, trực tiếp là Ban Tuyên giáo Thành ủy, các tổ chức chính trị - xã hội; Ủy ban nhân dân Thành phố trực tiếp lãnh đạo, chỉ đạo các cơ quan nhà nước thuộc thành phố, trực tiếp là Sở Thông tin và Truyền thông và các sở, ngành có liên quan trong quản lý nhà nước về thông tin mạng, nắm bắt và định hướng dư luận trên địa bàn Thủ đô; lãnh đạo, chỉ đạo theo cơ chế liên ngành của các ban chỉ đạo thành phố, trong đó có Ban Chỉ đạo bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái, thù địch thành phố Hà Nội (gọi tắt là Ban Chỉ đạo 35 thành phố Hà Nội); lãnh đạo, chỉ đạo theo ngành dọc của các

cơ quan chức năng thuộc Nhà nước có nhiệm vụ quản lý nhà nước về thông tin mạng, nắm bắt và định hướng dư luận như tuyên giáo, dân vận, công an, thông tin và truyền thông.

Ban Tuyên giáo Thành ủy và Sở Thông tin và Truyền thông thành phố Hà Nội đã tập trung công tác tuyên truyền, phổ biến, giáo dục pháp luật về an ninh mạng, quản lý nhà nước về thông tin mạng đến toàn thể cán bộ, đảng viên, nhân dân trên địa bàn Thủ đô. Trong đó, tập trung tuyên truyền vào các đối tượng trọng điểm, nhất là giới trẻ, những người thường xuyên hoạt động trên internet, mạng xã hội, những người hoạt động liên quan đến lĩnh vực thông tin mạng, như: Cán bộ, công chức, viên chức các cơ quan, doanh nghiệp trên địa bàn thành phố; các tổ chức, doanh nghiệp hoạt động trang thông tin điện tử tổng hợp, hoạt động cung cấp, sử dụng dịch vụ Internet và thông tin trên mạng; thanh niên, sinh viên các học viện, đại học, cao đẳng trên địa bàn; học sinh trung học phổ thông, trung học cơ sở; những người kinh doanh, buôn bán, giao dịch trên mạng... Từ năm 2017 đến năm 2020, sau 03 năm triển khai Kế hoạch số 07/KH-UBND ngày 05/01/2018 của Ủy ban nhân dân thành phố Hà Nội về triển khai các giải pháp nhằm nâng cao ý thức trách nhiệm cộng đồng khi tham gia môi trường mạng giai đoạn 2018-2020, Sở Thông tin và Truyền thông Hà Nội đã tuyên truyền hướng dẫn kỹ năng khai thác thông tin và ứng xử khi tham gia môi trường mạng cho 1,5 triệu lượt học

sinh các trường trung học phổ thông, trung học cơ sở; 45.050 lượt sinh viên các trường đại học, cao đẳng, học viên trên địa bàn thành phố. 100% các sở, ban, ngành, ủy ban nhân dân các quận, huyện, thị xã đã thực hiện tuyên truyền, phổ biến, giáo dục pháp luật về an ninh mạng, quản lý nhà nước về thông tin mạng đến cán bộ, công chức, việc chức thuộc cơ quan, đơn vị⁽¹⁾.

Trên cơ sở các quy định của pháp luật và hướng dẫn của Bộ Thông tin và Truyền thông, Sở Thông tin và Truyền thông Hà Nội đã tổ chức hướng dẫn và thực hiện hoạt động quản lý hành chính về thông tin mạng trên địa bàn Thủ đô. Tính đến ngày 31/12/2021, Sở Thông tin và Truyền thông Hà Nội đã cấp 706 giấy phép thiết lập trang thông tin điện tử tổng hợp cho 472 cơ quan, tổ chức, doanh nghiệp trên địa bàn (hiện có 541 trang đang hoạt động, 165 trang không hoạt động do có tên miền hết hạn hoặc không truy cập được). Riêng trong năm 2021, Sở Thông tin và Truyền thông thành phố Hà Nội đã cấp mới 66 giấy phép. Ngoài ra, trên địa bàn Hà Nội còn có hơn 60 trang cổng thông tin điện tử của cơ quan nhà nước⁽²⁾.

Cùng với quản lý cấp phép, Sở Thông tin và Truyền thông Hà Nội cũng chú trọng quản lý, rà soát, phát hiện, đề xuất xử lý các trang thông tin điện tử thực hiện không đúng quy định để chấn chỉnh, xử lý kịp thời. Tính đến tháng 12/2021, có 521 giấy phép thiết lập mạng xã hội của 371 doanh nghiệp có trụ sở chính trên địa bàn Hà Nội. Qua rà soát của Sở Thông tin và Truyền thông thành phố Hà Nội, trong 521 trang mạng xã hội, hiện có 322 mạng xã hội đang hoạt động, 199 mạng xã hội không hoạt động do tên miền hết hạn, không truy cập được hoặc tạm dừng hoạt động. Trong năm 2021, Bộ Thông tin và Truyền thông đã cấp 59 giấy phép thiết lập mạng xã hội cho các doanh nghiệp trên địa bàn thành phố Hà Nội⁽³⁾.

Công tác phát huy vai trò của thông tin mạng trong nắm bắt và định hướng dư luận xã hội đã được Ban Tuyên giáo Thành ủy, Sở Thông tin và Truyền thông Hà Nội triển khai một cách hiệu quả. Các cơ quan chức năng của thành phố đã chủ động phát huy tính đa dạng của các loại hình thông tin mạng, tính đa dạng của thông tin được đăng tải, chia sẻ trên môi trường mạng, tính đa dạng của đối tượng sử dụng, tiếp nhận thông tin mạng để kịp thời nắm bắt và định hướng dư luận xã hội. Đồng thời, chủ động áp dụng công nghệ thông tin, công nghệ số vào nắm bắt và định hướng thông tin trên môi trường mạng, qua đó, góp phần kịp thời lan tỏa các thông tin chính thống, thông tin tích cực, hạn chế, đẩy lùi thông

tin tiêu cực, tạo sự nhất trí, đồng thuận của nhân dân Thủ đô trong thực hiện các chương trình, kế hoạch, mục tiêu phát triển kinh tế, xã hội, văn hóa, an ninh, quốc phòng, đảm bảo an sinh xã hội của thành phố.

Theo thống kê, từ năm 2015 đến tháng 12/2021, Ban Tuyên giáo Thành ủy, Sở Thông tin và Truyền thông Hà Nội đã tham mưu với Thường trực Thành ủy, Ủy ban nhân dân Hà Nội chỉ đạo các cơ quan, tổ chức có liên quan cung cấp thông tin về hơn 300 vụ việc phức tạp được dư luận quan tâm cho các cơ quan báo chí, truyền thông và hướng dẫn các cơ quan báo chí, truyền thông đưa tin định hướng dư luận xã hội, nhất là định hướng dư luận xã hội trên internet, mạng xã hội⁽⁴⁾. Các cơ quan chức năng của thành phố, trước hết là Ban Tuyên giáo Thành ủy, Sở Thông tin và Truyền thông Hà Nội đã chú trọng nội dung, hình thức, phương pháp nắm bắt dư luận xã hội trên không gian mạng, trên cơ sở đó đưa ra những nội dung, hình thức, biện pháp, cách thức định hướng dư luận xã hội phù hợp với các đối tượng sử dụng và tiếp nhận thông tin mạng.

Bên cạnh những kết quả đạt được, công tác quản lý nhà nước, phát huy vai trò của thông tin mạng, trong việc nắm bắt và định hướng dư luận xã hội trên địa bàn Thủ đô Hà Nội thời gian qua vẫn còn một số hạn chế. Hoạt động quản lý hành chính nhà nước về thông tin mạng mặc dù đã được quan tâm, nhưng hiệu lực, hiệu quả còn chưa cao. Công tác quản lý nhà nước đối với hoạt động trang thông tin điện tử tổng hợp, mạng xã hội, hoạt động cung cấp dịch vụ viễn thông di động chưa đáp ứng được yêu cầu, nhất là quản lý nhà nước đối với các doanh nghiệp cung cấp dịch vụ viễn thông, Internet, mạng xã hội xuyên biên giới.

Khả năng phát hiện những thông tin sai lệch, tiêu cực trên môi trường mạng của các cơ quan chức năng thành phố Hà Nội còn thấp, hiệu quả chưa cao. Việc rà soát, phát hiện những thông tin sai, xấu trên môi trường mạng của các cơ quan chức năng của thành phố Hà Nội còn chậm, do đó đã làm ảnh hưởng tới hiệu quả công tác quản lý nhà nước về thông tin mạng cũng như công tác phát huy vai trò của thông tin mạng trong nắm bắt và định hướng dư luận xã hội. Hoạt động thanh tra, kiểm tra, giám sát và xử lý vi phạm trong lĩnh vực thông tin mạng của các cơ quan chức năng của thành phố Hà Nội mặc dù đã đạt được nhiều kết quả nhưng vẫn còn chưa đáp ứng tình hình thực tế; chưa kịp thời chấn chỉnh những sai phạm, lệch lạc trong hoạt động thông tin mạng của một số cơ quan, tổ chức, doanh nghiệp.

Hiệu quả ứng dụng khoa học kỹ thuật trong quản

lý nhà nước về thông tin mạng chưa đáp ứng được yêu cầu của tình hình. Nhiều loại hình dịch vụ thông tin mạng được các đối tượng sử dụng vào hoạt động xâm phạm an ninh quốc gia, vi phạm pháp luật, tán phát tin giả, tin xấu, độc hại nhưng các cơ quan chức năng chưa kiểm soát được... Việc rà soát, phát hiện các lỗ hổng bảo mật, các điểm yếu trên hệ thống, kiểm soát thiết bị thông tin của nước ngoài, thiết bị được đưa vào sử dụng tại các địa bàn, mục tiêu trọng điểm chưa được tiến hành thường xuyên, tiềm ẩn nhiều nguy cơ gây mất an ninh thông tin mạng, đe dọa gây mất an ninh thông tin mạng.

2. Một số giải pháp tăng cường công tác quản lý nhà nước, phát huy vai trò của thông tin mạng trong việc nắm bắt và định hướng dư luận xã hội trên địa bàn Thủ đô Hà Nội thời gian tới

Một là, tăng cường sự lãnh đạo, chỉ đạo của Thành ủy, Ủy ban nhân dân thành phố Hà Nội, cấp ủy, chính quyền đối với công tác quản lý nhà nước, phát huy vai trò của thông tin mạng trong nắm bắt và định hướng dư luận xã hội.

Công tác quản lý nhà nước, phát huy vai trò của thông tin mạng trong nắm bắt và định hướng dư luận xã hội trên địa bàn Thủ đô Hà Nội phải đặt dưới sự lãnh đạo toàn diện, trực tiếp của Thành ủy, Ủy ban nhân dân thành phố Hà Nội; đồng thời có sự tham gia, phối hợp chặt chẽ của các ban, ngành chức năng, ủy ban nhân dân các quận, huyện, thị xã. Việc tổ chức, triển khai các biện pháp quản lý nhà nước, phát huy vai trò của thông tin mạng trong nắm bắt và định hướng dư luận xã hội trên địa bàn Thủ đô Hà Nội phải được tiến hành đồng bộ, nhất quán giữa các cơ quan chuyên trách nhằm phát huy sức mạnh tổng hợp của cả hệ thống chính trị thành phố. Đối với các vụ việc, sự kiện, vấn đề phức tạp, nhạy cảm xảy ra, cần nhanh chóng đưa ra quan điểm chính thức, chính thống để kịp thời định hướng dư luận xã hội. Đồng thời, chú trọng lãnh đạo, chỉ đạo công tác nghiên cứu, hoàn thiện cơ chế, chính sách, pháp luật phục vụ quản lý nhà nước về thông tin mạng, phát huy vai trò của thông tin mạng trong việc nắm bắt và định hướng dư luận xã hội. Quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo đầu tư, nâng cấp, nâng cao chất lượng hạ tầng kỹ thuật công nghệ thông tin, công nghệ phục vụ quản lý nhà nước về thông tin mạng, phát huy vai trò của thông tin mạng trong nắm bắt và định hướng dư luận xã hội trên địa bàn Thủ đô.

Hai là, đẩy mạnh công tác tuyên truyền, phổ biến, giáo dục chính sách, pháp luật, nâng cao ý thức, trách nhiệm, kỹ năng ứng xử khi tham gia môi trường mạng

cho cộng đồng, nhất là giới trẻ.

Do thành phần tham gia, sử dụng, tiếp nhận thông tin mạng rất đa dạng nên cần tuyên truyền, phổ biến, giáo dục chính sách, pháp luật, nâng cao ý thức, trách nhiệm, kỹ năng ứng xử khi tham gia môi trường mạng rộng rãi đến mọi đối tượng trong xã hội, trong đó tập trung vào một số đối tượng trọng điểm, nhất là giới trẻ. Để tuyên truyền có hiệu quả, các cơ quan, đơn vị trên địa bàn thành phố Hà Nội, nhất là Sở Thông tin và Truyền thông, Sở Tư pháp, Sở Giáo dục và Đào tạo, Đoàn Thanh niên cộng sản Hồ Chí Minh... cần sử dụng kết hợp đa dạng các hình thức tuyên truyền; thông tin tuyên truyền phải thực sự hấp dẫn, thu hút mọi tầng lớp nhân dân, đặc biệt là giới trẻ.

Ba là, hoàn thiện công tác quản lý hành chính nhà nước về thông tin mạng.

Cần bổ sung, hoàn thiện các văn bản quy phạm pháp luật làm cơ sở pháp lý cho quản lý nhà nước về thông tin mạng; đổi mới cơ chế, chính sách, thực hiện đồng bộ các biện pháp nâng cao hiệu quả quản lý hành chính nhà nước về thông tin mạng, trọng tâm là quản lý các doanh nghiệp cung cấp dịch vụ viễn thông xuyên biên giới vào Việt Nam; quản lý thông tin, truyền thông mạng xã hội; quản lý hoạt động quảng cáo trên nền tảng dịch vụ Internet và mạng xã hội. Đồng thời, tăng cường thanh tra, kiểm tra, kịp thời phát hiện, kiến nghị xử lý các hành vi vi phạm pháp luật về thông tin mạng. Trong đó, chú trọng thanh tra, kiểm tra liên ngành việc thực hiện quy định của pháp luật về bảo đảm an toàn, an ninh thông tin trong cung cấp dịch vụ viễn thông, dịch vụ quảng cáo qua mạng, việc đăng ký, lưu giữ thông tin truy cập, sử dụng dịch vụ thông tin của khách hàng; kiên quyết xử lý các nhà cung cấp dịch vụ có sai phạm.

Bốn là, chủ động cung cấp thông tin tích cực, chính thống, nâng cao hiệu quả công tác đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái, thù địch trên không gian mạng.

Tăng cường phối hợp giữa các cơ quan chức năng trên địa bàn thành phố Hà Nội, chủ động cung cấp thông tin cho báo chí, nhất là những vụ việc nóng, được dư luận quan tâm tại địa phương nhằm cung cấp những thông tin chính thống, đẩy lùi thông tin tiêu cực trên môi trường mạng. Sử dụng đa dạng các hình thức, cách thức đấu tranh phản bác, như: thiết lập và sử dụng các trang web, blog, fanpage, facebook cá nhân, kênh YouTube... trên mạng Internet để đăng tải các bài viết có nội dung tuyên truyền các quan điểm chính thống, định hướng dư luận và phản bác các luận điệu, thông tin xấu, sai trái, thù địch. Chú trọng nâng cao chất lượng

các tin, bài viết, phóng sự phản bác với luận cứ khoa học, tính thuyết phục cao. Đồng thời, các cơ quan chức năng như cơ quan tuyên giáo, đối ngoại, công an cần chủ động cung cấp kịp thời, nhanh chóng thông tin, nhất là thông tin về các vấn đề đang được dư luận quan tâm, thông tin mà đối tượng xấu có thể lợi dụng để kích động các hoạt động chống phá, để các cơ quan báo chí, lực lượng tham gia đấu tranh phản bác chủ động trong việc đưa tin tuyên truyền, đấu tranh đẩy lùi các luận điệu xuyên tạc, sai trái, thù địch.

Năm là, phát huy hơn nữa những mặt tích cực của thông tin mạng trong nắm bắt và định hướng dư luận xã hội trên địa bàn Thủ đô.

Các tổ chức, cơ quan chức năng của thành phố Hà Nội và đoàn thể chính trị - xã hội từ thành phố tới cơ sở cần lập diễn đàn, xây dựng các nhóm, cộng đồng riêng mà nòng cốt là cán bộ, nhân viên của mình; đồng thời, kết nạp thêm thành viên, người theo dõi, huy động đông đảo người truy cập tham gia cung cấp thông tin tích cực, chính thống. Thông qua tương tác, chia sẻ của nhóm này, một mặt lan tỏa thông tin tích cực, đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật Nhà nước, mặt khác, phát hiện những vấn đề, sự việc nổi cộm liên quan đến lĩnh vực, địa bàn của mình để kiểm tra, xác minh, có biện pháp xử lý, giải quyết kịp thời, thỏa đáng. Đồng thời, các cơ quan chức năng cần nghiên cứu, phát triển những phần mềm thu thập, đánh giá dư luận xã hội trên internet và mạng xã hội, giúp cho việc nắm, phân tích, dự báo xu hướng dư luận xã hội kịp thời, đa dạng, khách quan hơn.

Sáu là, xây dựng, hoàn thiện cơ chế phối hợp, đầu tư phương tiện, trang thiết bị phục vụ công tác quản lý nhà nước, phát huy vai trò của thông tin mạng trong nắm bắt và định hướng dư luận xã hội trên địa bàn Thủ đô Hà Nội.

Cùng với việc xây dựng quy chế phối hợp với các cơ quan, đơn vị có liên quan, cần tham mưu với Thành ủy, Ủy ban nhân dân thành phố Hà Nội tăng cường đầu tư, nâng cao tiềm lực cho lực lượng chuyên trách quản lý nhà nước về thông tin mạng, lực lượng làm công tác nắm bắt và định hướng dư luận xã hội trên địa bàn thành phố Hà Nội. Đồng thời, quan tâm đầu tư phương tiện, trang thiết bị kỹ thuật tiên tiến cho lực lượng chuyên trách làm công tác quản lý nhà nước về thông tin mạng đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ trong tình hình mới. Tăng cường ứng dụng công nghệ thông tin, khoa học công nghệ vào quản lý nhà nước về thông tin mạng; rà quét, chặn lọc thông tin trên mạng; rà soát, nắm bắt

dư luận xã hội trên không gian mạng; tuyên truyền định hướng dư luận xã hội trên địa bàn thành phố Hà Nội.

Bảy là, sắp xếp tổ chức bộ máy, đội ngũ cán bộ, quan tâm đào tạo, bồi dưỡng, nâng cao năng lực, trình độ cho đội ngũ cán bộ làm công tác quản lý nhà nước về thông tin mạng, nắm bắt và định hướng dư luận xã hội.

Tiếp tục thực hiện sắp xếp, bố trí và sử dụng cán bộ, công chức ngành thông tin và truyền thông, ngành tuyên giáo theo Đề án vị trí việc làm đã được Thành ủy, Ủy ban nhân dân thành phố Hà Nội phê duyệt, phù hợp với trình độ, chuyên ngành đào tạo nhằm phát huy năng lực của cán bộ, công chức. Thường xuyên thực hiện công tác sơ kết, tổng kết, đánh giá để kịp thời điều chỉnh các vị trí việc làm phù hợp với năng lực, trình độ của cán bộ, công chức cũng như xây dựng chế độ khen thưởng, kỷ luật, quy hoạch, bổ nhiệm một cách công khai, công bằng, tạo động lực phấn đấu thực thi nhiệm vụ của cán bộ, công chức. Tăng cường đào tạo, bồi dưỡng năng lực quản lý nhà nước về thông tin mạng, nắm bắt và định hướng dư luận xã hội cho đội ngũ cán bộ chuyên trách, các cộng tác viên dư luận xã hội và cán bộ truyền thông.

Tám là, xây dựng cơ sở dữ liệu, trang bị phần mềm rà quét thông tin phục vụ công tác quản lý nhà nước, phát huy vai trò của thông tin mạng trong nắm bắt và định hướng dư luận xã hội.

Bên cạnh trang bị các phần mềm phục vụ công tác quản lý nhà nước về thông tin mạng, việc xây dựng cơ sở dữ liệu dùng chung của Bộ Thông tin và Truyền thông phục vụ công tác quản lý nhà nước là cần thiết trong giai đoạn hiện nay. Ngoài phục vụ công tác tra cứu, lập hồ sơ quản lý đối với các tổ chức, cá nhân còn giúp cơ quan chức năng hệ thống số liệu liên quan đến lĩnh vực quản lý, qua đó, làm tốt công tác dự báo tình hình. Xây dựng hệ cơ sở dữ liệu phục vụ quản lý nhà nước về thông tin mạng bao gồm: Xây dựng hệ cơ sở dữ liệu quản lý người dùng Internet, mạng xã hội; xây dựng hệ cơ sở dữ liệu vi phạm pháp luật về thông tin mạng... Yêu cầu đặt ra đối với công tác xây dựng cơ sở dữ liệu về thông tin mạng là phải được cập nhật thông tin một cách có hệ thống, đảm bảo khai thác một cách dễ dàng; các thông tin liên quan đến tổ chức, cá nhân phải được cập nhật thường xuyên, đảm bảo số liệu mới nhất phục vụ công tác quản lý nhà nước./.

(1), (2), (3), (4) Sở Thông tin và Truyền thông thành phố Hà Nội, Báo cáo về tình hình công tác thông tin và truyền thông năm 2020.